Pokračovanie

kompletnú poľnohospodársku techniku, ktorú môžu občania obce za mierny poplatok kedykoľvek využívať. Ide o pluh, kyprič pôdy, sadzač zemiakov, postrekovač a ďalšie zariadenia. Jediné, čo nám ešte chýba je vyorávač zemiakov, ktorý bude zakúpený v najbližšej dobe.

V rámci možností vykonáme v tomto roku aj opravu a nátery fasád na obecnom úrade a množstvo ďalších úprav. V snahe využiť čo najviac prostriedkov z fondov EÚ, pripravujeme projektovú dokumentáciu na rekonštrukciu základnej školy, ktorá spočíva v nadstavbe jedného podlažia a kompletnej prestavby doterajších priestorov. No nie všetko sa dá riešiť nákupom, opravou či úpravou. Veľkým problémom Vlkanovej je zriadenie prevádzky firmy KOMPALA a.s., kde sa spaľujú odvodnené kaly z čističky odpadových vôd Rakytovce, ktorá je vzdušnou čiarou vzdialená od najbližších domov Vlkanovej len 270 metrov. Všetky kaly sú skladované na voľných plochách, čo v prípade veterného počasia smerom na obec znepríjemňuje život občanom obce. Všetky inštitúcie od Ministerstva životného prostredia, okresného úradu životného prostredia, Inšpekcie životného prostredia, Regionálneho úradu verejného zdravotníctva a pod., ktoré sme doteraz oslovili sa síce naším problémom zaoberali, no povedali nám, že v zmysle platných zákonov je všetko v poriadku. Zápach šíriaci sa z tohto zariadenia je vraj nemerateľnou veličinou, a preto je to neriešiteľný problém. Vlani v auguste sme sa obrátili so žiadosťou o pomoc pri riešení nášho problému aj na ochrankyňu verejných práv, ale do súčasnosti sme nedostali odpoveď ani od nej. S najväčšou pravdepodobnosťou celý tento náš problém skončí na súde.

NÁŠ RODÁK
Alexander Matuška

Leto je pre školákov predzvesťou sladkého ničnerobenia. Tešia sa naň malí i veľkí. Koniec školského roku je završením celoročnej práce, či už jej výsledok v podobe vysvedčenia poteší samotného majiteľa a jeho najbližších. O pár dní sú tu teda letné prázdniny. Pri vode, v lese, možno nad knihou si občas spomeniete na spolužiakov, zaspomínate na ťažké chvíle počas písomky, či v duchu sa zasmejete nad bláznovstvami, ktoré sa vám podarilo povystrájať.

Náš vlkanovský rodák Alexander Matuška, kým sa stal uznávanou osobnosťou v oblasti literatúry, bol žiakom i študentom. Takisto povystrájal všakovaké huncútstva. Obdobné ako dnešné deti, či žiaci.

Detstvo a mladosť nie sú, pravdaže, pletky, pretože jedno i druhé preciťujeme v spomienke ako tie obdobia našich súkromných dejín...A.M.

Detstvo na dedine

...."žiada sa mi povedať, že mestské dieťa nemá – vtedy nemalo – ani zďaleka poruke taký skúsenostný priestor a okruh ako dedinské – poznal som to sám. Dedinský chlapec sa môže všeličomu prizerať i podučiť: pečeniu chleba v tehlovej piecke (ešte kým vyberú chleby, dostane suchý alebo premastený podymník z chlebového cesta), strihaniu oviec, zakáľačke... Tlačil som brava k zemi, na ktorého sa, pravdaže, ovalili traja-štyria dospelí... Pásol som dobytok, chodil som za pluhom, kráčal som pred otcom po oranisku, aby sa nezmýlil a dodržiaval pri siatí čiaru. Cítil som sa veľmi, veľmi dôležitý. Päťročný som prvý raz sedel na koni. Zo všetkého najradšej som poháňal kone a to aj tak, že som podplácal iných otcovým tabakom, ktorý som si „požičiaval", aby mi dovolili. Volali sme ho „purdyčán."

K dedinským robotám, ktoré „musel" robiť, bolo chytanie rýb v Hrone, i kúpanie sa v tom istom Hrone, chodenie naboso ...*no a pri tej príležitosti – škoda ju však bolo prepásť – som fajčil i sám ....Ľudovú školu vychodil na dedine. ...zrástol som s dedinou tak, že keď som mal ísť zo štvrtej ľudovej do bystrického gymnázia, pustil som sa do plaču; otec sa na to vážne vyslovil v tom zmysle, že teda vari na to gymnázium ani nemusím ísť; a musela rázne zakročiť matka...*

Rodičia A. Matušku; otec Juraj, matka Anna, rod. Plesníková

Gymnaziálne štúdiá

V školskom roku 1920/21, mal 10 rokov, začal navštevovať prvú triedu vtedy ešte evanjelického gymnázia, ktoré spojením katolíckeho s evanjelickým sa neskôr premenovalo na Štátne gymnázium Andreja Sládkoviča.

Pri spomienkach na svoje výkony v škole je Matuška veľmi kritický. ...*nepreháňam, bol som akoby zapchatý, nemal som predmet alebo disciplínu, ktorá by ma otvorila...* Ale pravda je i taká, že z tridsiatich piatich žiakov z kvarty prešli do kvinty len pätnásti a medzi nimi bol aj on. Vtedy, v roku 1924-25 sa robil prísny numerus clausus.

Ako hodnotí svoje správanie v škole?

...nad dvojku z mravov som nešiel, veľmi často som mával trojku. Nie pre dáke strašidelné veci, pre pestvá. Zakričal som napríklad na hodine: „Ale kde!" – a už som bol v triednej knihe. Potom polroka nič, a znova som bol v tom. Prečo? Akosi dlho nevydržím vo vážnosti... Pritom dnes hreším svojho chlapca, ktorý robí to isté...

Ako študent získal vzťah k humanitným vedám, najmä k slovenčine a gréčtine, nie k matematike a prírodným vedám. *„Nikdy som matematike neporozumel, ani tomu najjednoduchšiemu. Nevedel som napríklad narábať s logaritmickými tabuľkami. Keď ma profesor Szeneš vyvolal, celá trieda sa smiala - skutočne. Spočiatku mi aj šepkali, ale keďže mi to ani tak nešlo a ,hlavne, keďže ma profesor hnal od tabule s toľkými originálnymi poznámkami ako nikoho iného, prestali so šepkaním a čakali, čo bude. Prechodil som z triedy do triedy vskutku iba z milosti. Ale dodatočne ma hnevalo, že sa matematika vyučovala na gymnáziu len pro forma - v živote mi veľmi chýbala."*

V roku 1927 – mal 17 rokov, sa po prvý raz písalo o Matuškovi – športovcovi v novinách. Na celoslovenských ľahkoatletických pretekoch stredných škôl v Banskej Bystrici bol druhý vo vrhu guľou. Svoje umiestnenie si nesmierne cenil, lebo porazil zverencov profesora Hajdócyho z Trnavy, ktorí predstavovali v stredoškolskej atletike elitu.

Keď maturoval Matuška v roku 1928, na banskobystrickom gymnáziu pôsobil vynikajúci pedagóg, stredoškolský profesor matematiky a fyziky Bedřich Šofr. Práve uňho maturoval z matematiky. I vtedy sa prejavil profesorov obrovský ľudský rozmer a pochopenie. Matuška sa naučil všetky príklady naspamäť a Šofr zahral divadlo, aby Matušku pri maturite vysekal.

Ako robil dobré meno Vlkanovej?

....keď sme ako „vlačiari" chodili vlakom z Vlkanovej, Badína, Garanseku, Veľkej lúky, Hájnik do bystrických škôl, vymysleli sme si takú hru: kto prvý bude pod oblúkom lesného riaditeľstva – komorhofu. Išlo o to, získať náskok, to jest zoskočiť pokiaľ možno z ešte idúceho vlaku – boli pri tom škaredé pády – a uháňať zo starej malej stanice po starom drevenom moste k riaditeľstvu. Kto tam bol prvý, ten (a jeho dedina) toho dňa Bystricu dobyl. Bez vystatovania: najčastejšie to bola Vlkanová....

Toľko zo spomienok Alexandra Matušku i na Alexandra Matušku ako žiaka, študenta a nášho rodáka. V ďalšom čísle o Matuškovi a Povstaní.

Tatiana Čellárová